

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Praebendis Et Dignitatibus. Titvlvs IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

autem, vel nisi (ut praemittitur) tonsuram, vel a vestes ferant clericales, etiam in praemissis eos gaudere nolumus privilegio clericali.

DE CLERICIS & NON RESIDENTIBUS
in ecclesia vel praebenda.

TITVLVS III.

CAP. I.

Distributiones quotidiana solum praesentibus, qui interfuit deserviri, dari debent, consuetudine non obstante. Et qui aliter illas recipiunt, non faciunt illas suas: Et idem de distributionibus, quae dantur pro anniversariis defunctorum. Ioan. And.

Bonifacius octavus.

Consuetudinem, quae in quibusdam partibus inolevit, quae canonici, & alii beneficiati, seu clerici cathedralium & aliarum collegiarum ecclesiarum, distributiones & quotidianas (quae alias manualia beneficia seu victualia nuncupantur, & tantum residentibus tribuantur) qualitercunque in civitatibus, seu aliis locis (in quibus ipsae consistunt ecclesiae) sint praesentes, licet divinis officiis non interfuit, ex integro percipiunt, ac si continuè in ipsis ecclesiis, in eisdem officiis deservirent, penitus improbant. Statuimus, ut distributiones ipsae quotidianae, in quibuscunque reb. consistant, canonicis ac aliis beneficiatis, & clericis ecclesiarum ipsarum, qui eisdem officiis, in ipsis ecclesiis adfuerint, tribuantur juxta ecclesiae cuilibet ordinationem rationabilem iam factam, seu etiam faciendam. Qui vero aliter de distributionibus ipsis quicquam receperit (exceptis illis, quos infirmitas, seu iusta & rationabilis corporalis necessitas, aut evidens ecclesiae utilitas excuset) xerum sic receptorum dominium non acquirat, nec faciat eas suas: imò ad omnium restitutionem, quae contra huiusmodi nostram constitutionem receperit, teneatur.

De distributionibus etiam pro defunctorum anniversariis largiendis, idem decernimus observandum.

DE PRAEBENDIS ET DIGNITATIBUS.

TITVLVS IV.

CAP. I.

Ad praesentationem religiosorum, etiam exemptorum, non debent in ecclesiis ipsorum rectores institui, nisi primo tantum eisdem assignetur, unde incumbunt onera subire possint, & congruo sustentari: nec valet contraria consuetudo. Ioan. And.

Clemens III. alius quartus e.

Sucepti regiminis nos cura sollicitat, ut utilitatibus subjectorum in illis praecipue, per quas salutem animarum saluti consulitur, nunc novorum editione iurium, nunc antiquorum innovatione sollicitè providere curemus. Sanè fuit olim per sedem Apostolicam providè constitutum, ut dioecesi locorum, ad praesentationem religiosorum nullum ad aliquam ecclesiam recipiant, nisi tantum ei de proventibus ipsius ecclesiae coram eis fuerit assignatum, unde jura Episcopalia possit solvere, & congruam sustentationem habere. Verum (sicut nobis querela multorum frequens insinuat) religiosi exempti de proventibus parochialium ecclesiarum, in quibus ipsi obtinent patronatus, seu rectorum praesentatio pertinet ad eosdem, tantum percipiunt an-

a Aliis, & b Vid. Concil. Trident. sessio. de reformatione. ca. 1. & sess. 21. cap. 3. & sess. 24. ca. 22. c Vid. Decretum. consil. 250. ubi latè de his quotidianis distributionibus. d aliter, participant. e In veterioribus capitulis consuetudo legitur, Clemens IV. F. aliter per qua.

nuatim, quòd rectores ecclesiarum ipsarum non possunt de residuo commodè sustentari, & Episcopalis praesentatio perfolvere, ac alia incumbunt eis onera supportare: propter quod saepe contingit, quòd non inveniantur personae idoneae, quae huiusmodi ecclesiae velint recipere, sicq; frequenter minus idoneis conferuntur, eo quo pericula imminere animarum. Nos itaque volentes super hoc salubre remedium adhibere, praesenti decreto statuimus, & mandamus, constitutionem huiusmodi quòd omnes patronos & ecclesiarum, religiosorum tam exemptorum, quam non exemptos, & alios inviolabiliter observari, consuetudine contraria non obstante.

CAP. II.

Beneficia vacantia in curia, alius quam Papa conferre possit: quòd si fecerit, irrita est collatio. Ioan. And.

Idem.

Licet ecclesiarum, personarum, dignitatum, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum plenam dispositionem ad Romanum noscatur Pontificem pertinere, ita quòd non solum ipsa cum vacant potest de iure conferre, verum etiam & jus in ipsis tribuere vacaturis, collationem tamen ecclesiarum, personarum, dignitatum, & beneficiorum apud sedem Apostolicam vacantium, specialius ceteris antiqua consuetudo & Romana Pontificibus reservavit. Nos itaque laudabilem repositam huiusmodi consuetudinem, & eam auctoritate Apostolica approbantes, ac nihilominus volentes ipsam inviolabiliter observari: eadem auctoritate statuimus, ut ecclesias, dignitates, personatus & beneficia, quae apud sedem ipsam deinceps vacare contigerint, aliqui praeter Romanum Pontificem quacunque super hoc sit auctoritate munitus, sive jure ordinariae potestatis ipsorum electio, provisorio, seu collatio ad eum pertineat, sive licentia super aliquorum provisione generalis vel etiam specialis (sub quacunque forma & verborum recepte, nisi sit super conferendis eisdem in curia Romana vacantibus specialis & expressa ab ipso Pontifice summo auctoritate attributa) conferre alicui seu aliquibus non praesumat. Nos enim si secus actum seu auctoritatum fuerit, decernimus irritum & inane.

CAP. III.

Si Papa beneficia vacantia in curia non conferat intra mensem à die vacationis illi, ad quos collatio pertinet, praesentari non possunt. Ioan. And.

Gregorius X. In Concilio generali Lugdunensi.

Statum felicitis recordationis Clementis praedecessoris nostri de dignitatibus & beneficiis in curia Romana vacantibus nequaquam permissum, quoniam per Romanum Pontificem conferendis, decernimus taliter moderandum: Ut ii, ad quos eorumdem beneficiorum & dignitatum spectat collatio (licet non obstante praedicto) demum post mensem à die, quòd dignitates seu beneficia ipsa vacaverint numerandorum, ea conferre valeant. Tantummodo per seipsum vel per ipsos agentibus in remotis per suos vicarios generales in eorum dioecibus existentes, quibus id canonice sit commissum.

CAP. IV.

In beneficiis, vel in imperationibus ad beneficia per provisionem usque ad certam summam pensam non debetur. Per eorumdem provisionem vel discessum non comprehenditur cathedralis. Sed per electionem.

a Alios casus quib. exempti subiant ordinationem, vide infra. cap. 2. de pan. & re. per glo. 201. Pli. Font. b al. ita: verum etiam jus ad ea tribuere vacatura. c Vid. l. jus civile. ff. de iust. & jur. d Decidit, etiam si habeatur collatio non obstante quòd oporteret expressam mentionem de verbo, ad verbum fieri in litteris Apostolicis. Petr. Auct. Dom. & Phil. Font. e Vid. l. in materia. de fil. voc. do. infra. Font.

suas provincias metropolitanæ & cathedrales reliquis includuntur. Ioann. And.

Beneficiis VIII.

Quamvis plenissima sit aliis in beneficiis interpretatio faciendâ, literæ tamen super obtinendis beneficiis impetratæ, debent (cum sint ambitioſa) reſtringi. Et ideo ſi alicui uſque ad certam ſummam provideri mandamus, ei non in penſione, ſed in beneficiis eccleſiaſticis tantum volumus provideri: niſi de penſione in noſtris literis mentio habeatur expreſſa. Quamquam ſub nomine eccleſiarum civitatis comprehendatur aliâ eccleſia cathedralis: cum tamen alicui de beneficio mandamus in aliqua eccleſiarum civitatis vel diœceſis provideri, ad cathedralem eccleſiam (quam propter ipſius honorem ſub hac generalitate volumus hoc caſu includi) ſe mandatum huiſmodi non extendit. Secus b autem cum mandamus in aliqua eccleſiarum provincia provideri: tunc enim & metropolitana & cæteræ cathedrales eccleſie includuntur ſub tali mandato, cum uberiorum hoc caſu, quam alio, impetranti gratiam facere videamus.

CAP. V.

Impetranti beneficium ſeculare, provideri de beneficio per ſeculares clericos uſque ad præſcriptionem legitimam poſſeſſo. hoc primo. Clerico ſeculari prioratum impetranti ſimplyter, non provideri de conſueſo per religioſos gubernari. h. d. ſecundum. Dom.

Idem.

Cum de beneficio eccleſiaſtico, conſueſo clericis ſecularibus aſſignari, provideri mandatur, de illo debet intelligi, quod tanto tempore ab uno vel pluribus ſecularibus clericis, inſtitutis in eo rectoribus, exiit continuè ac pacificè gubernatum, ut præſcriptio legitima ſit completa, etiã ſi antè vel poſt d religioſi quandoque miniſtraverint in eodem. Quando verò ſcribitur, ut provideretur de aliquo prioratu alicui clerico ſeculari, provideri non poteſt de prioratu, qui per religioſos (juxta modum præmiſſum) eſt ſolitus gubernari. Niſi hoc in literis cavetur expreſſè.

CAP. VI.

Habere perſonam cum cura, & præbendam, cui annexa eſt parochialis eccleſia, non eſt contra concilio generale. Io. And.

Idem.

Super eo, quod præbendas, quibus parochiales eccleſie ſunt annexæ, in quibus ſpiritualium jurisdictionem ſecundum eccleſie veſtræ conſuetudinem approbatam, & ſic ſecundum aliquorum interpretationem curam animarum habetis, ſimul cum perſonatibus (quorum aliquibus cura imminet animarum) in eadem eccleſia obtinetis, vobis (cum hoc generali concilio non obviet) diſpenſatio neceſſaria non exiſtit.

CAP. VII.

In impetrations beneficiarum inſcribitur data, non præſentatio vel receptio. Ioan. And.

Idem.

Quam cui canonicatus alicuius eccleſie à ſede Apoſtolica eſt collatus, licet nondum ſit in ea receptus, de cernimus in aſſecutione præbendæ (juxta ſua proviſionis ordinem) omnibus præferendum ſi, quibus poſtmodum in ipſa eccleſia ſimilis gratia eſt conceſſa. Licet iſti primò ſuas literas præſentaverint, & primò recepti fuerint in eadem.

a Vid. Oltrad. conſil. 108. b In antiq. codic. ita: Secus eſt cum mandamus. c Vid. Clemens. iii. de ſup. ne. prælat. verſ. prioratus. & late Fel. in ca. in noſtra. ext. de reſcriptis. d Vid. ca. ſ. de decif. e De iſta unione no. cl. ſi una. de reb. ec. non alie. & e. ſi unum. de exceſſ. prælat. de Anſi. Font. f Vid. hic Fel. in e. cam. te. de reſcrip. Font.

CAP. VIII.

Per literas Apoſtolicas non facientes de defectu ordinis mentionem, poteſt impetranti de curato beneficio provideri: ad ordines tamen ſe ſacris proximis temporibus promovenda. Ioan. And.

Idem.

Si pro clericis pauperibus vel aliis noſtras literas, ut eis de beneficiis provideas, etiam ſi animarum cura ſit annexa eiſdem, recipere te contingat: ipſis (licet nea in ſacris ſint conſtituti ordinibus, nec de defectu ordinum in eiſdem literis mentio habeatur) poteris de beneficiis curam habentibus licitè providere, nec prætextu dicti defectus tua poterit proviſio impugnari. Opponebit tamen, ut ipſi ad ordines, quos requirunt, collata eis beneficia, ſe faciant proximis ſtatutus à jure temporibus promovendi.

CAP. IX.

Mandato alterius ſuper proviſione faciendâ per Papam impleto, proviſio auctoritate Papa intelligitur eſſe facta. hoc dicit, ſecundum. Zen.

Idem.

Item, ſuper cujus proviſione Apoſtolice ſedis legatus in certa eccleſia ſuas literas, quibus obtemperatum non fuerat, deſignat: mandamus auctoritate noſtra in ipſa eccleſia in canonicum recipi & in fratrem, ſibi que provideri de præbendâ juxta ipſius legati contentiam litterarum: talis receptus huiſmodi noſtri auctoritate mandati, non legati, ſed noſtra b intelligitur auctoritate receptus. Et ideo eſt in aſſecutione præbendæ omnibus poſt eum eadem auctoritate receptus, in dicta eccleſia præferendus.

CAP. X.

Mandatum alternative plures collationes includens, verificatur in primo vacante. In ſimul verò vacantibus ordo ſcripturæ ſervatur. hoc dicit, ſecundum. Dominum.

Idem.

Mandato noſtro ſub ea forma tibi directo, ut alicui provideas de beneficio ad collationem tuam vel alterius pertinente. De beneficio, quod primò vacabit (ſive ad tuam, ſive ad illius collationem pertinuerit) ei, pro quo ſcribitur, providere debebis. Si verò plura beneficia ad tuam illius collationem forſan ſpectantia ſimul vacent, tunc ſcripturæ ordinem ſervare habebis, ut illi ſolum provideas de illo beneficio, quod ad te noſcitur pertinere.

CAP. XI.

Si clericus, cui mandabatur providere de præbendâ primò vacante, negligit petere præbendam ſibi debitam, eximta eſt gratia. Si autem ſibi collatus fuerit canonicatus, tunc habebit præbendam, curæ molius eſt tibi expeſtans auctoritate Apoſtolice. Ioan. And.

Idem.

Si clericus, pro quo à ſede Apoſtolica receptiſſi mandatum, ut ei de præbendâ e proximo vacatura in certa eccleſia provideas, eum que poſtea in canonicum ipſius eccleſie recipi faceres & in fratrem, præbendam ſibi debitam quando vacat petere negligenter omittat: aliam poſtmodum in ipſa eccleſia vacaturam nequibit prætextu dicti mandati petere, nec tu de ipſa ſibi poteris providere, cum facta ei gratia per ipſius negligentiam ſit extinda. Verum ſi præſatus clericus fuiſſet auctoritate Apoſtolice effectus ab initio canonicus in eccleſia prælibata: tunc (cum remanſerit in ea canonicus) dicta negligentia non obſtante, ac per conſequens ratione canonicatus ſit in alia præbendâ nulli alii de jure debita ceteris præferendus, petere.

a Vid. Conc. Trid. ſeſſ. 22. de reſor. c. 4. b Vid. l. ſi ſervus. ff. de her. inſt. & L. unum ex ſam. ff. de leg. 2. c Vid. c. cum in eccl. reſ. ca. & l. petens. C. de pall. inſi. de conſec. eccl. c. 3.

poterit prabendam aliam proximò vacaturam: dummodo non sint aliqui eadem auctoritate prabendas in ipsa ecclesia expectantes. Et idem de ipsa non per te (cum mandatum non susceperis super illa) sed per eum, ad quem spectat in eadem ecclesia prabendarum collatio, provideri debet: Aliàs facta de prabenda huiusmodi alteri collatio in illius præiudicium, eo ipso vitibus non subsistet.

CAP. XII.

Receptus auctoritate Papæ etiam ad mandatum alterius, presentandus est alius in prabenda. h. d. secundum Zen.

Idem.

In qui auctoritate Apostolica in aliqua ecclesia in canonicis sunt recepti, debent in prabendarum afectione ceteris anteferri, legatorum vel aliorum quorumcunque auctoritate receptis antea in eadem. Eum quoque, qui ad mandatum legati vel alterius auctoritate Apostolica sibi specialiter in hac parte concessa fungentis recipitur, auctoritate Apostolica receptum esse dubium non existit.

CAP. XIII.

Si post gratiam tibi factam à Papa de canonicatu & prabenda, Bononiensis canonici hoc ignorantes & ignorantibus prabendam conferunt post vacatam, non tenet collatio. h. d. Ioan. And.

Idem.

Si postquam canonicatum in aliqua ecclesia tibi contulimus, & de prabenda nulli alii de iure debita inibi proximò vacatura mandavimus provideri, si ad quos in ea spectat collatio prabendarum, prabendam, que vacabit a tibi postmodum, motu proprio, ignorantibus tibi gratiam factam, alii duxerint conferendam: talis collatio in tuum præiudicium attentata, nullam obtinet firmitatem. Nam eo ipso, quod canonicus auctoritate Apostolica fuisse effectus, ius ad obtinendum prabendam proximò vacaturam ibidem tibi acquisitum existit: eandemque, quam citò vacavit (ex quo nulli alii debetur) iuste petere potuisti: & ideo à prædictis (licet ignorantibus) alteri conferri nequivit.

CAP. XIV.

Si Papa det licentiam legato suo, recipientis auctoritate, Apostolica resignatione beneficiorum legationis sua libere in manibus suis factas, & illa beneficia conferendi: secundo Papa, de prædicta potestate non habita mentione, canonicatum & prabendam servat vel quam primò vacaverit, in aliqua ecclesia legationis tibi conferat: tertio canonicus ipsius ecclesie renunciet, & legatus etiam, ignorans collationem tibi factam, conferat tibi prabendam prædictam: non tenet collatio legati, sed tibi illa prabenda debetur. hoc dicit. Ioan. And.

Idem.

Vidum venerabili fratri nostro S. Episcopo Prænephino b, quem ad partes destinavimus Gallicanas, recipientis auctoritate nostra resignationem ab obtinentibus beneficia ecclesiastica in eisdem partibus, qui ea vellent libere in eius manibus resignare, ac beneficia ipsa personis idoneis conferendi per nostras literas potestate concessa. Nos postmodum (de concessione huiusmodi non habita mentione) Nicolao de Bonifacio camerario dilecti filii nostri N. tituli sancti Laurentii in Damaso Presbyteri Cardinalis, canonicatum Lexoniensis ecclesie, que in partibus illis existit c, & prabendam nulli alii de iure debitam (si qua tunc vacabat in dicta ecclesia) contulimus, & sibi providimus de eisdem. Si verò nulla talis prabenda vacabat ibidem, nos prabendam proximò inibi vacaturam (conferendam dicto camerario cum vacaret) donationi Apostolicæ duximus reservandam: decernentes extunc irritum &

a In antiquioribus libris constanter legitur, vacavit. b al. Prænephino. c al. extitit.

inane, si secus super hoc à quoquam contingeret attentari, certis a sibi ad hoc executoribus deputatis. Ceterum postmodum Nicolaus vasalli clericus canonicatum & prabendam, quos in dicta Lexoniensis ecclesia obtinuit, in dicti Episcopi manibus resignavit, & dicta potestatis prætextu eos idem Episcopus (collationis, provisionis, reservationis, & decreti prædictorum fors in ipsius) Guilielmo vasalli Presbytero contulit: dicti executores (collatione non obstante prædicta) litterarum nostrarum auctoritate, prabendam eandem dicto camerario vel sibi debitam contulerunt, quem dictus Presbyter (prætextu b collationis per dictum Episcopum sibi factæ) quòd prabendam ipsam pacifice possidere valeat, non permittit: propter quòd idem camerarius nobis supplicavit humiliter, ut providere sibi super hoc de opportuno remedio dignaretur. Nosigitur attendentes, quòd etsi memorato Episcopo prædictæ concessimus potestatem, penes nos tamen nihilominus remansit maior, licet eadem potestas, etiam in prædictis propter quòd nostra, qui eandem præoccupavimus potestatem, potior debet esse conditio: eo præsertim, quòd secundum canonicas & legitimas sanctiones per ipsam generi derogatur, quanquam de genere in derogante specie mentio nulla fiat. Considerantes quoque, quòd nos exposito nobis de potestate prædicta, nihilominus literas gratiosas dæremus in dictis partibus, non habita mentione de ipsa c: quia fateri ab omnibus provisionum nostrarum literis, quas concedimus in partibus prædictis, oportet nos de specificis potestate speciale facere mentionem: Et quòd de nostro nostro prædictum (maximè hic, ubi iam dictus camerarius ante dictam renunciationem per nos est Lexoniensis effectus canonicus) statim ignorantes legitur, cum super incerto non esset editum: nec ex illo no penderet arbitrio, vel voluntate capituli, qui optandi potestatem haberet: & ideo per illud etiam expressisse videmur, ne alias possit conferre, & potestatem prædictam quantum ad presentem speciem revocasse, quæ in hoc casu, ubi de lucro dicti G. tantum agitur, & non de præiudicio Episcopi memorati, ab ipso revocari potuit: nec post revocationem huiusmodi ius, per eum in alium etiam ignorantem, in revocatione transferri. Ad instar etiam servi Calendario præpositi, qui post mortem Domini proponit manuum pecunias accipiens non facit, licet inter eos, qui post mortem Domini præpositum revocans fuerit, & Et Domini, qui peculium quòd proprio suo commiserat statim perimit, cum in eo suam manuum voluntatem. Discretionis vestra mandamus, quatenus prædictum Presbyterum monitione præmissa per cellarium ecclesiasticam compellatis, ut collatione de canonicatu & prabenda prædictis per dictum Episcopum sibi facta (quæ nulla extitit) non obstant, dicto camerario prabendam ipsam omnino dimittat, & cum super ea dictus cap. nullatenus inquietet.

CAP. XV.

Secundus, qui impetravit dignitatem & prabendam, presentis prioris, qui solum prabendam impetraverat, si prabenda dignitas est annexa, alius non. h. d. Ioan. And.

Idem.

Via sæpè dubitatur à multis, si canonicatus aliquis ecclesie sit collatus à sede Apostolica successivè duobus, fueritque mandatum primo de prabenda, secundo verò de prabenda & dignitate, personatus, ut

a Aliàs, ita: certu sibi super hoc, &c. b al. missum. c Ad hunc locum vide notata, cap. ex parte, de fo. emptor. & in spe. de lib. conceptione. d. ad huius ut. consuetudinem, vers. cum sit alior. de Ancha. Font. d. al. late. efficit

officio, cum se facultas obtulerit provideri: quis ipso-
rum in praebedis, quae cum dignitate, personatu, vel offi-
cio vacat, ibi postmodum debeat de jure praeferi. Nos
dubitationem hujusmodi sopire volentes, praesenti decla-
ramus edicto, primum (cum sit tempore anterior) cui
per mandatum secundum praedictum, aut ipsi ab-
sorberi non debet, ex quo de intentione mandantis con-
traria non apparet, praefendum esse in dicta praebedis.
Nisi vacanti dignitati, personatu, vel officio sit annexa:
nam si esset annexa, secundus, cui debetur dignitas, per-
sonatus, vel officium, praefereatur, in ipsa.

CAP. XVI.

*Mandatum provideri de dignitatibus vel beneficiis alii eccle-
siasticae, curata non includit non expressa cura. h. d. usq. ad 5. illu.
Idem.*

Cum in illis, quibus beneficia curam animarum
habentia committuntur, major, quam in iis, qui ad
alia promoventur, idoneitas requiratur: intentioni no-
stra nequaquam exiit, ut cum aliquibus de ecclesiis,
personatibus, dignitatibus, vel aliis beneficiis quibuscum-
que (de anima cum cura mentione non habita) provideri
mandamus, ipsis de iis, quibus hujusmodi cura imminet,
possit aut debeat provideri.

*De beneficiis provisione modus electivus non includitur, si alii mo-
di providendi exprimentur. h. d.*

Illis vero, pro quibus scribimus, ut provideatur eis-
dem de personatibus vel dignitatibus, etiam cura ha-
beant animarum, ad collationem, provisionem, praesentationem,
vel dispositionem spectantibus quorumcum-
que: provideri nequit de praetatis, personatibus,
vel dignitatibus, ad quos seu quas per electionem ii, qui
eis habent praefici, assumuntur.

*Beneficiales litterae unum modum exprimentes, alios non inclu-
dunt. h. d.*

Cum autem inter collationem, praesentationem, & in-
stitutionem differentia magna esse noscatur: si cui de
beneficio ad alicujus collationem spectante provideri man-
datur, de alio quod ad ejus praesentationem vel institu-
tionem pertinet, provideri non poterit, nec etiam de con-
verso: expresso enim uno casuum praedictorum, manda-
tum super hoc factum (quod debet de sui natura restringi)
ad alios extendi non debet.

*Mandatum simpliciter duos includens, alterum solum non astrin-
git, & e converso directum unum non afficit. h. d. Dom.*

Si vero de beneficio ad aliquorum collationem vel
praesentationem spectante (non adjecto communiter vel
divisim) provisio injungitur facienda, in beneficio, quod
ad collationem vel praesentationem alterius ipsorum tan-
tum pertinet, adimpleri non potest. Sicuti si de benefi-
cio spectante ad collationem unius provisio injuncta fuit,
impleri non potest in beneficio, cujus collatio ad
eam simul cum alio pertinet.

CAP. XVII.

*Beneficium mihi collatum ante dissensum rotum alteri conferri
non potest, nisi terminis mihi datus ad consentiendum esset cla-
rissus: tunc etiam post terminum, antequam alteri conferatur, pa-
tenter consentire. Ioan. And.*

Idem.

Si tibi absenti, per tuum Episcopum conferatur
beneficium, licet per collationem hujusmodi (do-
nec eam ratam habueris) jus in ipso beneficio ut tuum
dici valeat, non acquiras, ipse tamen Episcopus vel qui-
cumque alius de ipso beneficio (nisi consentire recuset)

^a Vide Concil. Trid. sess. 7. de refor. c. 3. & B. Tho. 2. 2. quaest. 1. art. 6.
^b Vide l. 1. & in autem. & l. omnibus. ff. ad Trebell. Fens. & Vide
l. consensu. ff. de aucto. & obligat.

in personam alterius ordinare nequit. Quod si fece-
rit, ejus ordinatio facta de beneficio non libero, viribus
non subsistet. Sed si Episcopus (notificata tibi collatio-
ne) ad consentiendum terminum competentem assignet,
nisi consenseris, poterit eo lapsu beneficium liberè (cui
viderit expedire) conferre. Antequam tamen ipsum
contulerit, tuum poteris (non obstante, quod lapsus sit
terminus) praestare consensum, & extunc de ipso non
poterit aliter ordinari.

CAP. XVIII.

*Qui vi, vel injustè occupat secundum beneficium curatum, pri-
vatus est primo. Qui autem vi beneficium curatum aliquod oc-
cupat, est ipso jure privatus jure, quod in illo vel ad illud habebat.
h. d. Ioan. And.*

Idem.

Eum, qui beneficium, cui animarum cura imminet,
vi occupat, seu se scienter injustè intrudit in eo: decer-
nimus ipso jure fore privatum beneficio, quod cum cura
simili primitus obtinebat. Non enim decet ut stultus
melioris quam peritus conditionis existat, vel quod in-
vasor eo, qui justè ingreditur, privilegio gaudeat potio-
ri. Insuper ut violenti, qui auctoritate (vel verius temeritate)
propria occupare dignitates, personatus, aut
alia quaecumque ecclesiastica beneficia non verentur, &
si non virtutis amore, poenae saltem formidine à suae
temeritatis audacia refrerentur: eo ipso jus, si quod in di-
gnitatibus, personatibus & beneficiis occupatis taliter vel
ad ea ipsis forsitan competeat, amittant.

CAP. XIX.

*Habens potestatem Apostolicam personae idoneae de beneficio pro-
videndi, alias beneficiato sufficienter providere non poterit, nisi
in literis hoc exprimat. Et tunc unicum simplex obtinere
providet. Si vero conceditur, ut provideat beneficia obtinere,
ad duo tantum refertur: Et contra factum est nullum. h. d. Domi-
nicus.*

Idem.

Is, cui conceditur, ut auctoritate Apostolica possit uni-
personae idoneae, in sua vel alia ecclesia providere,
alicui, aliud beneficium sufficiens obtinere provideri
non potest. Nisi primò ille beneficium, quod obtinet,
omnino dimittat. Vel nisi in concessione hujusmodi sit
expressum, quod alias beneficiata valeat providere per-
sonae. Tunc enim providere poterit unicum duntaxat
beneficium obtinere: dum tamen illi cura non immi-
near animarum. Si vero concessum fuerit, ut provide-
re illi valeat, qui alia beneficia noscitur obtinere, hujus-
modi pluralitas debet solum ad duo beneficia sine cura
restringi. Provisio quoque facta contra praemissa eo ipso
viribus non subsistet.

CAP. XX.

*Si quis ignorans receperit beneficium prius reservatum vel alte-
ri collatum per Papam, si ex quo servit, illud sine difficultate di-
mittit, recuperat prius beneficia, propter illud dimisso, alias non.
Ioan. And.*

Idem.

Si beneficia, quae per sedem Apostolicam conferun-
tur, aut decreto interposito reservantur, interdum
contingat ab iis, ad quos alias pertinet collatio eorundem,
aliquibus hujusmodi collationem seu reservatio-
nem ignorantibus de facto conferri, & beneficia, quae
illitenebantur, & ad post praedictorum adeptionem

^a Vide extravag. 10. 22. in ep. execrabilium. eod. tit. & concil.
Trid. sess. 1. de refor. c. 2. & seq. & sess. 2. de refor. c. 17. ^b Hac ut-
ro, determinat hoc providere, ergo si nunc nihil habet, quamvis
alias habuerit, videtur etiam de curati, cum hio sit gratia provi-
dendi, id est in suam favorem amplianda. Per. de Ansb. Fens.
^c Vide Dom. consil. 78. in ep. formativ. & Lappin allegatio. 120.
^d Dicitur, & deest in autig. eod.

quibus per eos alii assignari. Ne talis ignorantia eis (cum sint sine culpa) præjudicialis existat: statimus, ut si ipsi de collatione seu reservatione prædicta postea certiores effecti, sublata difficultate quacunque omnino dimiserint beneficia sic sibi de facto collata, ad beneficia sua priora (collatione quibuscunque personis facta de ipsis nequaquam obstante) libere revertantur. Alioquin redeundi ad ea (si difficultatem adhibuerint in aliis dimittendis) sit ipsis penitus interdicta facultas. Eundem quoque modum in dimittendo recepta, & recuperando dimissa, quoad omnes alios, qui forsitan occasione prædicta sua dimiserint beneficia, & dimissa per alios fuerint affecti, per omnia de cetero observandum.

CAP. XXI.

Taciturnitas beneficii etiam modici viriat dispensationem super pluralitate beneficiorum, quæ etiam legitime super duobus obtenta ad duo prima recepta referuntur. Item provisio alicuius facta de beneficio, non obstante, quod aliud habeat, dispensationem super utroque, et in eodem non inducit. *h. d. secundum Sen.*

Idem.

Non a potest dispensatio super pluralitate beneficiorum concessa impetranti prodesse, qui aliquid quantumcumque modicum beneficium subicit in eadem. Illud autem Apost. sed. indultum, ut quis duo beneficia curam animarum habentia, si alias canonicè conferantur eidem, possit recipere ac simul licitè retinere, intelligitur de duobus primis beneficiis, quæ cum cura post dictum indultum obtinere contingit eundem. Cum vero tibi (non obstante, quod aliud beneficium obtinere noscaris) à sede prædicta de aliquo beneficio provideri contingit, per hoc tecum (ut primum beneficium cum secundo retinere valeas) non intelligitur dispensatum. Hoc enim solum prædicta operatur expressio, quod facta tibi gratia nequeat surreptitia iudicari.

CAP. XXII.

Mandatum legati super facienda provisione per Papam confirmatum, papali gratia eff. censenda. *Zen.*

Idem.

Si Apostolica sedis legatus volens tibi suæ legationis auctoritate in certa ecclesia providere, canonicatum & præbendam, nulli alii de jure debitos, proximo in ipsa ecclesia vocaturus, collationi suæ reservet, & decernat irritum & inane, si secus super hoc contigerit attentari, certis qui eos tibi conferant (cum vacabunt) executoribus per suas literas deputatis: nosque postmodum plena de his facta narratione, quod ab ipso legato factum extitit, ratum & gratum habentes, id auctoritate Apostolica confirmamus, & eisdem executoribus vel aliis nostris damus literas in mandatis, ut in hujusmodi provisionis negotio auctoritate nostra procedant, juxta ipsius legati continentiam literarum. Certum est, quod (cum ipsa provisio ipsius legati e post impatitiam à nobis auctoritatem nostra censetur effecta) omnibus, quibus postea mandavimus in eadem ecclesia provideri (etiam si canonicatum ipsius ecclesie duxerimus conferendum eisdem) de jure præferri debebis, in præbenda postmodum tibi vacatura.

CAP. XXIII.

Obstat taciturnitas obtenti beneficii licet modici, nisi constet provisionem factam proprio motu Papæ: qui demum intelligitur, si hoc in littera exprimitur. *h. d. Zen.*

a Vide Fel. in can. nostra, extra de refer. & Panorm. in cap. ad aures. in 2. not. de refer. *b* Vide conc. Trid. sess. 7. de refer. ca. 3. & seq. & sess. 7. de refer. c. 4. *c* Hæc duo verba, ipsius legati, desunt in manifest. codic.

Idem.

Si motu a proprio alicui aliquid beneficium obtinetur, si conferamus aliud, de illo non habita mentione, non ob hoc gratiam hujusmodi, quæ de nostra mera liberalitate prodest, invalidam volumus reputari. Secus si ad petitionem illius, vel alterius pro eodem obtinenda, gratiam hujusmodi facimus: tunc enim (quamvis modicum beneficium taceatur in ea) ipsam veluti surreptitiam vites nolimus obtinere. Motu quoque proprio tunc solum gratia fieri censetur, cum hoc expresse cautum fuerit in eadem.

CAP. XXIV.

Collatio facta motu proprio Papæ, pluribus beneficiis in eadem ecclesia vacantibus simul, intelligitur facta de progressu: si beneficia sunt equalia, ad eum spectat electio, cui gratia est concessa. Collatio vero facta ad petitionem alterius, ad invicem sicutum restringitur: si sunt equalia, eligi, qui alius negligens, quo negligente, alius eligi: & etiam contra. *h. d. dicitur Zen.*

Idem.

Si pluribus simul in aliqua ecclesia vacantibus dignitatibus vel præbendis, nos de hac vacatione incerti dignitatem vel præbendam (si qua nulli alii de jure debita in ipsa vacat ecclesia) cuiquam in genere conferimus. Gratiam hujusmodi (si motu proprio tam fecerimus, ut tunc fiat interpretatio plenissimi in eadem) referri volumus ad dignitatem vel præbendam, quæ inter illos majoris ceteris esse valoris (si sit forsitan equalis) ad eam, quam is, cui conferimus, intra decem menses post habitam de dicta vacatione notitiam duxerit eligendam. Si vero ad petitionem alterius ipsa gratia fuerit per nos facta, eam (ut hoc casu prout juri congruit restringatur) ad illam, quæ minoris valoris existit, seu si sit equalitas in eisdem, ad eam, quam is, ad quem ipsius spectat collatio, infra dictum tempus elegerit, postquam sibi hujusmodi gratia erit nota, decernimus referendam. Alterutro quoque ipsorum (prout ad eum pertinet) intra tempus debitum eligere negligente, ad alium extunc electio liberè devolvatur.

CAP. XXV.

Non debetur expectanti præbenda, quæ per Episcopum præbendam mortem vacat. *h. d. secundum Zen.*

Idem.

Quoniam in ecclesia tua, quæ XII. canonicorum & XII. præbendarum habet numerum, consuetudine præse proponas, ut Episcopus, qui est pro tempore, numerum habeat in capitulo tanquam canonicus, licet canonicus non existat, & unam de dictis præbendis suam canonicus obtineat in eadem: certum est eum, in ratione te Apostol. provideri mandatur, & de præbenda vacante, vel alii de jure debita proximo in ipsa ecclesia vacante, præbendam, quam per mortem Episcopi vacare contigit, contra dictam consuetudinem, cui per prædictam præbendam non intelligitur derogari, futurum Episcopum præbenda careat, & dictus canonicus numerum amplietur) habere non posse: sed expectare debere quoad quæ vacantia, oportebit eundem.

CAP. XXVI.

Per ademptionem secundi beneficii curati, cuius fructus alteri causa percipit, non vacat primon. *San. And.*

Idem.

Si tibi concessio à nobis, ut fructus beneficiorum quæ usque ad certum tempus in tua vacabant dice-

a De clausula motu proprio vide Fel. in c. ad aures. & in c. si quando, extra de refer. & in c. casum, qua. elem. 2. de refer. & in c. cum inter procuratorem, de excepti. *b* Hæc clausula de providendo sublata fuit per concilium Trident. sess. 24. de refer. cap. 19. *c* Et appellatio beneficiorum an comprehendatur præbenda, pensiones & presbiteria, vide Fel. in c. postquam ext. de refer.

cessi percipere valeas pro solvendis debitis, quibus est tua ecclesia onerata: beneficium vacans postmodum, curam habens animarum annexam, alicui simile beneficium obtinenti te conferre contingat: æquum est ut quam diu fructus ipsius perciperet, primum non debeat reputari vacare.

CAP. XXVII.

Cum mandatur alicui non sacerdotali, vel integra, vel certi valoris conferri præbenda: sacerdotalis dimidia vel minoris valoris illi etiam volenti conferri non poterit.

Idem.

Vi de non sacerdotali præbenda provideri mandatur, sibi etiam volenti sacerdotalis auctoritate mandati hujusmodi conferri nequibit. Similiter, si in ecclesia, in qua integra ac dimidia præbenda habentur, mandatur a integra conferri præbenda: quanquam ille, pro quo scriptum extitit, dimidia velit esse contentus, ei de ipsa non poterit provideri. Idem cum injungitur provideri alicui de præbenda certi valoris, ut in præbenda minoris valoris etiam illo volente mandatum non possit adimpleri. Non enim hujusmodi mandata (quorum fines diligenter servari oportet) debent ad casus alios, quam expressos extendi.

CAP. XXVIII.

Secundo beneficio curato effectualiter adepto, prænam confirmate (eius possessore irrequisito) conferri poterit: non autem ejus possessore dicitur secundum Zen.

Idem.

Item b Episcopus beneficium, quod cum animarum cura tenebas (postquam aliud recepisti confirmate, ac ipsius possessionem pacificam habuisti, vel per te stetit, quo minus haberes eandem) possit alteri de jure conferri: illum tamen cui contulerit, non debet de non vocato (cum tibi forsitan jus possit competere retinendi) in possessionem ipsius inducere corporalem.

CAP. XXIX.

Sacerdotali præbenda per simplex mandatum de providendo, non nisi apto ad sacerdotium est conferenda. h. d. secundum Zen. Et ipsius summo potest adaptari utriusq; h. d. a. postea in tertia glos. sa. Dom.

Idem.

Item c, cui provideri mandatur e simpliciter de præbenda proximo vacatura, sacerdotalis præbenda conferri non poterit, si nondum in ætate tali exillat, quod possit ad sacerdotium promoveri. Sed aliam expectare debet.

CAP. XXX.

Ex mandato sedis Apostolicæ expectari a certa causa, ea deficiente, beneficium petere impeditur. h. d. secundum Zen.

Idem.

Item d pauper a clericus, cui cum beneficium nullum haberet, mandabatur de beneficio (juxta lxx prohibitatis merito) per Episcopum provideri, aliud antequam sit provisum eidem, beneficium fuerit assecutus: providere sibi Episcopus (cum cesset causa mandati) de cætero non tenetur.

CAP. XXXI.

Ubi de priorate beneficii pluribus collati non constat, prima possessio, deinde major prærogativa præfertur. h. d. secundum Zen.

Idem.

Item e si a sede Apostolica, vel legato ipsius, uni, & ab ordinario alteri, eodem die idem beneficium confertur

a Alias, mandatur. b Vide Fel. in c. si ext. de præb. sup. & Hippol. singul. 19. incip. nemo privandus est. c Mandata de providendo sustulit conc. Trid. sess. 4. de ref. c. 19. d Multi modum qui dicitur pauper. unde Alex. consil. 37. incip. consilium suum. l. 7. addit Bart. in l. si constante. ff. sol. mar.

tur, nec appareat, quæ collatio fuerit primo facta: erit potior conditio possidentis a. Si verò neuter possideat, is, cui sedes ipsa consulit vel legatus (propter conferentiam ampliolem prærogativam) erit alteri præterendus.

CAP. XXXII.

Religiosus habens prioratum vel ecclesiam curatam, si recipi secundum sine licentia Papa, ipso jure vacat primum. Quod si statim non demiserit, efficitur ineligibilis, & privatur utroque. Eadem est pena in iis, qui habebant ante hanc constitutionem, nisi intra mensem alterum elegerint & alterum demiserint. h. d. usq; ad 6. prohibemus. Ioan. And.

Idem.

Item b singula officia sint singulis committenda personis, & dissolutionis ac evagationis materia sit religiosis præ exteris auferenda: præsertim prohibemus edicto, ne alicui monachi vel religiosi alii e pluribus prioratibus, vel ecclesiis curam habentibus animarum etiam si eadem cura non per ipsos, sed per Presbyteros eorum ad præsentationem per Episcopos institutos habeat exerceri, absque sedis Apostolicæ auctoritate præsumant: nisi forte unus ex eis ab alio dependeat, vel ad invicem sint annexi. Statuentes, ut quicumque ipsorum prioratum vel ecclesiam talem obtinens alium receperit, primum quo fit ipso jure privatus, statim omnino dimittere teneatur, per eum, ad quem pertinuerit, liberè alteri conferendum. Quod nisi fecerit, extunc eo ipso efficitur ineligibilis d, & tanquam ambitiosus ab utroque penitus repellatur. Circa eos autem, qui plures prioratus vel ecclesias hujusmodi nunc detinent, providemus ut intra mensem, postquam præfens constitutio pervenerit ad eosdem, unum ex ipsis, quem retinere voluerint (reliquis dimissis) eligere teneantur: alioquin extunc pœnis subjaceant supradictis.

Prioratus ecclesie vel administrationes unius monasterii sicut per ipsius monachos gubernari, absq; sedis Apostolicæ licentia alterius monasterii monachis non committantur, nec commissæ dimittantur. Qui contra fecerint, sine privati potestate ordinandi prædicta ea vice: & desertor ad diocesanum in non exemptis, & ad Papam in exemptis. Recipientes vel detinentes (ab his eurgentibus) sunt ineligibiles ipso jure. h. d.

Prohibemus insuper, ne prioratus vel ecclesie, aut administrationes, seu officia unius monasterii consueta per ejusdem monachos gubernari, committantur deinceps absque auctoritate sedis ejusdem alterius monasterii monachis gubernanda, nec hactenus commissæ dimittantur eisdem: sed per eos, ad quos pertinent, liberè ordinentur. Cum illis non liceat habere locum in diversis monasteriis, quorum unum ab alio non dependet, nec aliorum monasteriorum (nisi canonicè transferantur ad ipsa) prioratus, ecclesias, administrationes vel officia gubernare. Qui verò contra prohibitionem præsentem prædicta de cætero alienis monachis commiserint, vel dimiserint jam commissæ: ea vice ordinandi de ipsis sine potestate privati, & de eis per diocesanos (si exempta non fuerint) alioquin per sedem Apostolicam ordinentur. Ij autem, qui ea suscipere vel suscipere præsumpserint detinere e, reddantur ineligibiles ipso jure.

CAP. XXXIII.

Contemptum possunt prosequi, si ad receptionem vel collationem absentes Monachi vel canonici non vocentur: nisi consuetudo habeat eos non vocari. h. d. secundum Zen.

a Vide l. vii. c. de probat. c. licet causam. de prob. & l. in bona fidei. c. de rebus cred. Font. b Vide conc. Trid. sess. 5. de refer. c. 2. & sess. 4. de refer. c. 17. c Alias, alii. d Vide gloss. 16. qu. 1. in sum. & clem. 1. de elec. Per. Font. e Alias, retinere.

Cum in ecclesiis canonicorum receptio, aut prebendarum vel beneficiorum collatio imminet faciendâ, abfentes canonici (si commodè fieri valeat) sunt vocandi. Nisi confuetudo habeat eos ad talia non vocari. Alioquin quod in eorum abfentia fieri contigerit, eis inftantibus irritari debbit.

CAP. XXXIV.

Beneficia morientium etiam in loco vicino curia Romana per duas dietas legales, vel fide ipsa vacante, ubi caufam, domicilium, vel originem non habentium, veletiam habentium, fed curialium, & ubi caufa Romana curia morientium, vel translata curia eam fequentium, & in itinere decedentium, vel in loco unde receffit curia, in quo remanferant infirmi: conferri nequeunt per alium quàm per Papam. h. d. fecundum Zen.

Idem.

Prefenti declaramus edicto, ftatutum felicis recordationis Clementis Papæ prædecefforis noftri, de beneficiis apud fedem Apoftolicam vacantibus, per alium, quàm per Romanum Pontificem minime conferendis, locum habere in beneficiis, quæ legati aut nunciæ fedis ejuſdem, vel quivis alii ad Romanam curiam venientes, vel etiam recedentes ab ipſa obtinere noſcuntur, ſi eos in locis vicinis à ipſi curiæ mori contingat: quemadmodum ſi in loco ubi eadem curia refidet, morentur.

Idem eſt ſi aliquis curialis [etiam eccleſia Romana vacante peregrinationis, infirmitatis, aut recreationis, feu alia quavis cauſa ad locum curiæ vicinum recedens] in huiusmodi loco vicino decedat: dummodo ibi [etiam ſi erat ad ipſam curiam reverſurus] ejuſ domicilium feu domus propria non exiſtat.

Loca verò intelligantur vicina eidem curiæ in præmiſſis, quæ remota ultra duas dietas legales [quas hoc caſu ſic ſpecialiter volumus computari] à loco ubi moratur ipſa curia non exiſtant.

Sane ſi quis in loco ubi b̄ degit curia, ſuz originis domum habens, diem claudat extremum in ea: ipſius beneficia ſub prædicto non aliter includantur e ſtatuto, quàm ſi curialis eſſet antea, & ibidem occasione curiæ moraretur. Porro cum curiam de loco ad locum transferri contingit, ſi curiales in itinere [dum curiam ſequuntur eandem] vel in loco unde recedit ipſa curia, forſitan remanentes infirmi, rebus inibi eximantur humanis, præmiſſum ſtatutum [quantumcunque locus ubi decedunt ab ipſa curia ſit remotus] ad illorum beneficia ſe extendit.

CAP. XXXV.

Mori Papa tollit ne parciales eccleſia in curia vacare dicantur. h. d. fecundum Zen.

Idem.

Si Apoftolica ſede vacante aliquas parciales eccleſias vacare de cætero contigerit apud ipſam, ſtatimus ut de eis [ne ipſarum vacatio diutina periculum valeat animabus afferre] per eos, ad quos pertinet d̄, poſſit liberè ordinari: conſtitutione felicis recordationis Clementis Papæ prædecefforis noſtri de beneficiis apud fedem ipſam vacantibus, per alium, quàm per Romanum Pontificem minime conferendis, vel alia quavis contraria ſuper hoc edita non obſtante. Idem volumus & de illis, quæ ibidem ipſo Romano Pontifice vivente vacabunt, ſi de ipſis per eum ante ipſius obitum non fuerit ordinatū

a Nota ex loci vicinitate contrahi communionem quandam etiam quoad præmium, parvam, mures, de pœnit. diſt. 1. §. ſed conſimul non tantum b̄. Illoſibus ſi. de exceſ. tut. & qui dicantur vicini, vide l. ſterius, de aqua plu. arc. l. 4. §. ſi iam vicinum. ſſ. de damn. infe. de Anc. Font. *b* Alata, ubi degit ipſa curia, &c. *c* Alcluduntur. *d* Vide Dec. ino. bona in princ. xxi. de appell.

CAP. XXXVI.

Gratia alicui conſeſſa, ut providere poſſit perſoni idoneis in certa eccleſia, perſoni non expreſſis, non expirat re integra eorum vacantis: ſecus ſi perſona eſſent expreſſa. Ioan. And.

Idem.

Si cui [nulla perſonarum facta expreſſione] ſit gratia ſe conſeſſa facultas, ut auctoritate Apoftolica poſſit aliquibus perſonis idoneis in certa eccleſia providere, vel beneficia [quorum collatio eſt ad fedem Apoftolicam legitime devoluta] conferre, contradicteores a eadem auctoritate per cenſuram eccleſiaſticam compellendo: huiusmodi conſeſſio [quæ cum ſpeciale gratiam continet, decet eſſe manſuram] non expirat etiam reſiſta per obitum concedentis. Secus ſi ſuper poſſitione certæ perſonæ faciendâ ſit data poteſtas eidem, non obſuam, ſed ejuſ, cui provideri mandatur gratiam vel favorem: illa quidem expirat omnino, ſi concedens reſiſta moriatur.

CAP. XXXVII.

Qui ex licentia circa incerto conſeſſa abſq; titulo ad ſacros ordines clericos promovet, ei tenetur providere. Dicit licentiam promoventi, vel etiam promovendo, eum promitti ad ſacros ordines, provideret tenetur. h. d. Zen.

Idem.

Si b̄ Epifcopus, cui nullis perſonis expreſſis in genere commiſſi, ut vice tua ordines in tua diœceſi celebraret, ad ſacros ordines promovet quempiam titulum non habentem: ei [cum in culpa fuerit taliter ordinando eundem] tenebitur vite neceſſaria militare, donec ſibi per eum vel alium de competenti beneficio ſit proviſum. Si verò certas commiſſi e eidem ordinari perſonas, tu [qui providere hoc caſu an habeant titulum debuisti] taliter ordinato ad prædicta, donec per beneficiatus fuerit, obligatus exiſtis. Eis autem, quibus à diœceſanis datur licentia, ut poſſint à quo vovent Epifcopo ad omnes ſacros ordines promoveri, non qui ordinant, ſed qui tribuunt licentiam [cum eam dant non debeant titulum non habent] ad præmiſſa, ſi titulum non habeant, obligantur.

CAP. XXXVIII.

Si primo loco Papa dat licentiam conferendis beneficia eorum do vacantis, vel ad Papam devoluta: ſecundo aliquid d̄ conferat ſpecialiter, vel conferri mandet, ſpecie generi dicitur, quod ſecundo beneficium debetur. h. d. Ioan. And.

Idem.

Quamvis à tibi nuper in genere poſſitum debetimus, beneficia ſex clericorum tuorum eodemque, vel decedentium auctoritate noſtra perſonimodo conferendi, canonicatum tamen & prebendam, quæ in tua eccleſia [in qua poſt prædictam gratiam ubi ſtatim mandavimus cuidam ſpecialiter providet] obtinebat quidam ex iſdem tuis clericis, nunc de ſunctis conſeſſis non potes: cum illi, pro quo ſcripſimus, debeant. Nam prima generali gratia tibi facta derogat poſteriori ſpeciali, licet de illa non fecerit mentionem. Similiter ſi poſt facultatem tibi conſeſſam à nobis, conferendi beneficia tua diœceſis [quorum collatio eſt ad fedem Apoftolicam devoluta] nos eorum aliquod [antequam tu conferas] conferamus ſpecialiter alicui, vel conferri mandemus, de conſeſſione tibi facta non habita mentione, facta per nos collatio canonica eſt cenſenda.

a De hac clauſula vide Zabarellam in Clem. 28. contra heſitantes de religioſ. dom. & Felin. in c. ſuper es. ext. de ſp. relig. *b* Vide conſil. Trid. ſeſſ. 21. de reſor. cap. 2. *c* Alcomuſſi *d* Vid. Dec. in c. 1. de reſcrip. ſuper i. gl. & Trid. conſ. 197. CAP.

CAP. XXXIX.

Revocatio gratia non tollit jus questum, sed quærendum, nisi jus annexum aliud inducat: nec tamen tollit jus quærendum annexum juri digniori jam questio. h. d. secundum Zen.

Idem.

Si is, cui de canonicatu, præbenda, & dignitate, personatu, vel officio per felices recordationis Nicolai Papæ & Celestini prædecessorum nostrorum literas, gratia in aliqua ecclesia facta erat, constitutionis nostræ revocatorie tempore canonicatum & præbendam, dignitatem, personatum vel officio alicui non annexam erat adeptus, licet dignitatem, personatum, seu officium inibi expectaret, propter expectationem hujusmodi privatus non intelligitur jure, quod in canonicatu & præbenda fuerat canonicè affectus: jus tamen quod ad dignitatem, personatum, vel officium competeat eidem, juxta verba dictæ revocationis intelligitur revocatum. Non sic autem si canonicatum cum dignitate, personatu aut officio conferri tantum canonico. consuetis a, fuerat affectus sub expectatione præbendæ: cum jus magis dignum, quod iste in dignitate, personatu, seu officio hujusmodi jam habebat, jus minus dignum canonicatus retineat, cujus canonicatus ratione jus eodem saluum remanet, ad præbendam nulli alii debitam, Apostolica ante ipsum auctoritate recepto. Sed & si ex Episcopi vel alterius cujuscunque collatione vel provisione adeptus fuerat in eadem ecclesia dignitatem, personatum, sive officium conferri tantum canonico consuetis, præfatus, qui canonicatum auctoritate Apostolica jam habebat, idem erit censendum.

CAP. XL.

Obeit revocatio gratia præbendam expectanti, & decreti interposito, etiam ignoranti. h. d. Zen.

Idem.

Quodam per literas felices recordationis Nicolai Papæ prædecessoris nostri canonicatum sub expectatione & vacatura præbendæ in certa ecclesia obtinente, successor ejus Celestinus cuidam alteri similem in eadem ecclesia gratiam fecit, quem omnibus etiam ante ipsum auctoritate Apostolica, vel quavis alia in ecclesia ipsa receptis voluit anteferi, cum interpositione decreti: priusquam tamen ad primum & ejus executores secunda gratia notitia pervenisset, vacans præbenda eidem primo per suos fuit executores collata: post hujusmodi autem & ante factam secundo collationem ipsius præbendæ, nostra constitutio revocatoria emanavit: & quoniam quis eorum jus habeat in præbenda hujusmodi dubitatur, nos neutrum illorum habere jus decernimus in eadem. Prima enim collatio post & contra decretum à dicto Celestino interpositum facta (licet ab ignorantibus & etiam ignorantibus non obtinet firmitatem. Jus vero, quod secundo ad præbendam, non in præbenda hujusmodi competeat (cum nostram revocationem ejus collatio non præcesserit) per eam penitus est sublatum.

CAP. XLI.

Mandatum de providendo de beneficio ad collationem capituli pertinentem, non tangit jus singulari canonici. hoc dicit. secundum Zen.

Idem.

Mandatum Apostolicum tibi directum, ut T. clerico de beneficio spectante ad collationem Narbonen. capituli provideres, beneficia ejusdem capituli, sive dentur in communi per ipsum, sive per canonicos ejus-

a Dicunt Petr. de Anch. & Archid. quod rescriptum impetratum à Papa dignitate, non facta mentione consuetudinis, de qua non obtinet, per l. honores, h. ff. de decur. est scripturatum. Font. b Expectativa ad vacaturam omnino sustulit conc. Trid. sess. 24. de reform. c. 19. c De clausula anteferri, vide latè per Felin. in ca. capitulum. ext. de refer.

dem ecclesiæ singulares, vice auctoritate capituli, aut ex jure ipsius de consuetudine vel statuto, merito comprehendit a. Ad beneficia tamen ratione dignitatum, personatum, vel officiorum, que nonnulli ex eisdem canonicis obtinent in ipsa ecclesia, ad eorundem collationem spectantia mandatum hujusmodi minimè extendit. Idem esse censemus, si ratione præbendarum suarum ad ipsos canonicos collatio dictorum beneficiorum singulariter pertinere collatatur. Nisi contineatur forsitan in mandato, quod eidem clerico provideas de beneficio ad collationem Narbon. capituli pertinente communitè vel divisim: tunc enim de beneficiis, que ad ipsorum collationem pertinent, ratione hujusmodi præbendarum poteris providere.

DE CLERICO ÆGROTANTE VEL DEBILITATO.

TITVLVS V.

CAP. L.

Datio coadjutorum Episcoporum & suorum superiorum est de majoribus causis, & spectat ad solum Papam: potest tamen Episcopus senio vel infirmitate perpetua impeditus de consensu capituli sui vel majoris partis sibi auctoritate Apostolica unum vel duos coadjutores assumere: & si demens fuerit, capitulum aut duas partes ipsius hoc facient. Sed si Episcopus contradicit, tunc nil innovabit capitulum, sed Episcopi & ecclesia conditionem, quam citò poterit, intinabit Papa. Et coadjutores illi sumptus moderatos habebunt de preventibus prælatorum ipsorum. Ioan. And.

Bonifacius VIII.

Pastoralis officii debitum exequentes, declaramus atque statuimus, coadjutorum & Episcoporum & superiorum prælatorum dationem intelligendam esse de causis majoribus, & referendum ad sedem Apostolicam, ac ab ea (consuetudine non obstante contraria) tantummodo postulandam.

Verum ne hoc prætextu ecclesiæ (existentes præcipuè in remotis) dispendia patiantur: nos earum in hac parte indemnitatibus præcavere volentes, hac generali constitutione sancimus, ut Episcopus senio aut valetudine corporali gravatus, vel etiam aliàs adeò impeditus perpetuò, ut officium suum nequeat exercere, possit de sui consilio & assensu capituli, vel majoris partis ipsius, unum, vel duos auctoritate Apostolica coadjutores assumere, ad dictum officium exequendum. Si verò Episcopus demens fuerit, & quid velit aut nolit exprimere nesciat, vel non possit: tunc ejus capitulum vel duæ ipsius partes eadè auctoritate unum aut duos coadjutores assumant idoneos, qui ejus officium exequantur. Si autem Episcopus senio aut incurabili morbo gravatus, vel perpetuo impedimento detentus, ad sui executionem officii reddatur inutilis: & coadjutorem assumere vel habere noluerit, licet à capitulo requisitus proprio, se illius non indigere suffragio forsitan asserendo: tunc nil per capitulum innovetur, sed hoc casu & etiam proximo, idem capitulum Episcopi & ecclesiæ suæ conditionem & statum, ac facti circumstantias universas, quam citò poterit fideliter & explicitè referat ad notitiam dictæ sedis, recepturi humiliter, & efficaciter impleturi, quod super hoc per sedem ipsam contigerit ordinari. Præsentis quoque adjicimus sanctio-

a Petrus de Anch. not. mandatum etiam adstringere gerentem vices ejus cui mandatur, simuliter mandatum factum vices gerenti: quia si deficit principalis, debet postea per principalem commoda recipientem impleri. l. secundum naturam. ff. de reg. jur. neq. poterit per vicem gerentem impleri, in bu enim mandatu intelligitur restante in eodem statu. l. ff. si ex vox. caus. ag. Fontan. b Quam auctoritatem habeant coadjutores dati Episcopi senibus vel infirmis, latè docet Olivadoss. consil. 44.